

Motion till riksdagen 2012/13:So213

av **Hillevi Larsson (S)**

Skydd av barn mot tobak

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en 18-årsgräns för bruk av tobak.

Motivering

Ungdomshem tillåter barn under 18 år att röka och snusa, sedan Socialstyrelsen beslutat att upphäva tobaksförbudet. Lagen bör ändras så att reglerna kring tobak är lika hårda som när det gäller alkohol.

Frågan aktualiserades när en pojke placerad på Sundbo ungdomshem med framgång överklagade ett beslut om att beslagta snus som hans pappa hade skickat till honom.

Statens institutionsstyrelse, SIS, som håller i ungdomsvården, har haft som policy att inte tillåta barn under 18 år att använda tobak på ungdomshemmen. Med tanke på att det är förbjudet att sälja tobak till barn under 18 år, och ungdomsvården bland annat handlar om att bekämpa missbruk, ansåg SIS att tobaksförbud var befogat. Ungdomshemmen är dessutom tobaksfria arbetsplatser, vilket innebär att personalen omfattas av tobaksförbudet under sin arbetstid.

Till detta kommer att tobakslagen säger att ”rökning är förbjuden i lokaler som är avsedda för barnomsorg, skolverksamhet eller annan verksamhet för barn eller ungdom. Förbudet gäller även skolgårdar och motsvarande områden utomhus vid förskolor och fritidshem”.

Ungdomshem där yngre tonåringar får behandling borde räknas som ”annan verksamhet för barn och ungdomar”.

Trots detta har Socialstyrelsen beslutat att upphäva tobaksförbudet för barn under 18 år på de statliga ungdomshemmen, med motiveringen att åtgärden inte har lagligt stöd.

Fel! Okänt namn på

Bara i särskilda fall, som prövas var för sig, finns möjlighet att beslagta tobak. Det gäller om ”det kan vara till men för vården eller ordningen vid hemmet om den inte omhändertas, till exempel genom att öppna upp för utpressnings- och konfliktrisker”.

Men det kommer inte längre att vara möjligt att beslagta tobak för att skydda barnens hälsa.

Det är absurt att det nu blivit tillåtet att konsumera tobak inom ungdomsvården, när barn i skolan inte får det. Tobak är en vanlig inkörsport till tyngre droger och är dessutom extremt vanebildande.

Varje år dör cirka 6 500 personer i förtid till följd av tobaksbruk. Det är fler än som dör av narkotika, hiv/aids, självmord och trafikolyckor tillsammans. Varannan rökare dör av tobaksrelaterade skador.

De flesta börjar röka i tonåren, kring 15 år. För dem är risken att dö mellan 35 och 69 års ålder tredubblad jämfört med icke-rökarna. För dem som börjar röka senare i livet är risken för förtida död, det vill säga mellan 35 och 69 år, fördubblad.

Lyckas man skjuta upp tobaksdebuten innebär det att betydligt färre kommer att bli beroende av tobak och att vi kan minska den tobaksrelaterade dödligheten avsevärt.

Alkohollagen är idag tydlig. Langning av alkohol till ungdomar är förbjuden, även när den sker utan ekonomisk vinning eller inom familjen. Det är också förbjudet för minderåriga att inneha och konsumera alkohol. Det motiveras med att alkohol är särskilt farligt för unga och att alkoholdebuten bör skjutas upp till vuxen ålder.

Motsvarande regler saknas när det gäller tobak. Det enda som är uttryckligen förbjudet är att sälja tobak till barn under 18 år. Förmedling av tobak utan ekonomisk vinning eller inom familjen är således tillåten. Det är också tillåtet för barn under 18 år att inneha och bruka tobak.

Utan denna lucka i lagen, som för övrigt går stick i stäv med intentionerna i tobakslagen, hade det inte gått att upphäva tobaksförbudet på de statliga ungdomshemmen.

Luckan i lagen bör snarast täppas till. Självklart ska vi ge alla barn samma skydd mot tobak som mot alkohol.

Stockholm den 20 september 2012

Hillevi Larsson (S)